

**Welkom bij het
Sigmaproject
Vallei van de Grote Nete**

De volgende jaren staat er in Geel, Laakdal, Westerlo, Herselt, Hulshout, Heist-op-den-Berg, Herenthout en Nijlen een belangrijk en noodzakelijk project op stapel. Enkele jaren geleden al begon de Vlaamse overheid er met de voorbereidingen van het Sigmaplan. In jouw directe omgeving maakt de herinrichting van de Vallei van de Grote Nete deel uit van dit veelomvattende plan, dat over heel Vlaanderen vertakkingen heeft. Het doel: minder overstromingen vanuit de Schelde en haar zijrivieren, natuurherstel langs de rivieren én betere aanknopingspunten voor fietsers en wandelaars, om nog meer van het water te genieten.

In deze brochure maak je uitvoerig kennis met het Sigmaplan. We tonen je welk project gepland is in jouw omgeving en wat er de komende maanden en jaren te gebeuren staat. In de loop van het project komen we geregeld naar je toe: met nieuwsbrieven, een projectwebsite, toelichtingen, informatieavonden ... Bij de grote mijlpalen in het project zal je ook zelf de kans krijgen om de dossiers in te kijken, opmerkingen te geven en suggesties te doen.

Zo werken we samen aan een beter beschermde en adembenemende Vallei van de Grote Nete, waar het aangenaam wonen en leven is. Een blijvend geschenk voor onszelf, onze kinderen en kleinkinderen.

Twee diensten van de Vlaamse overheid werken samen aan het Sigmaplan. Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z) staat in voor het waterbeheer, het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) zorgt voor de natuurontwikkeling. Bij vragen kan je contact opnemen met de projectleiders: Maarten Jans van W&Z en Koen Deheegher van ANB. Hun contactgegevens vind je op de achterflap van deze brochure.

Inhoud

4

De Vallei van de Grote Nete,
één al water

6

Het Sigmaplan in jouw buurt:
veiligheid, natuur en recreatie
in één

8

De deelgebieden van de
Vallei van de Grote Nete

10

Natuur en veiligheid, hand in
hand

12

Waardevolle natuur in jouw
achtertuin

14

Wat met de landbouwers
in de deelgebieden?

15

Wandelen en fietsen aan de
Grote Nete

16

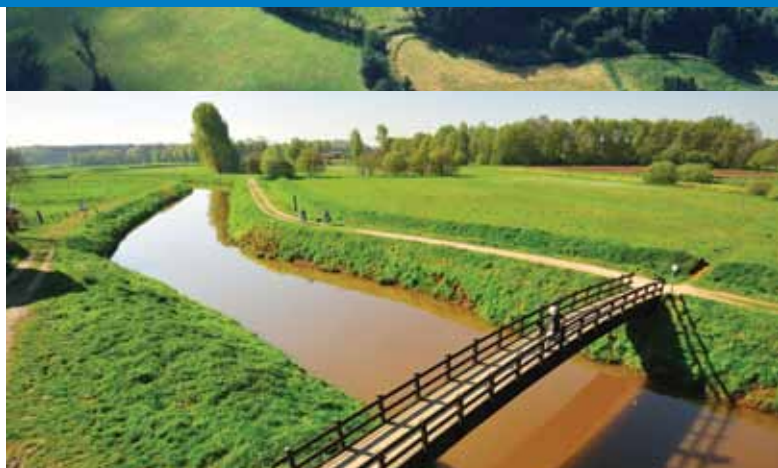
Wat staat je de komende
jaren te wachten?

4

De Vallei van de Grote Nete, één en al water

8

De deelgebieden van de Vallei van de Grote Nete

12

Waardevolle natuur in jouw achtertuin

De Vallei van de Grote Nete is een prachtig waterrijk gebied waar het heerlijk toeven is. Over een heel traject van de rivier – van de brug te Oosterlo (Geel) tot de Hellebrug te Itegem (Heist-op-den-Berg) – zijn inrichtingswerken in het kader van het Sigmapijn gepland. Het doel: een natuurlijkere en daardoor veiligere Vallei van de Grote Nete.

De Vallei van de Grote Nete, één en al water

De Grote Nete voert regenwater af. Vanuit haar bovenloop, verder stroomopwaarts naar Meerhout, Balen en Hechtel-Eksel, krijgt de Grote Nete vaak grote hoeveelheden water te slikken. Als het langdurig regent of bij smeltende sneeuw, vloeit er veel neerslagwater af in het stroomgebied van de rivier. Via een netwerk van grachten en beken komt dat water uiteindelijk in de Grote Nete terecht. Vroeger kon deze rivier het overtollige water in grote delen van haar vallei kwijt, waar het ongehinderd over akkers en weilanden stroomde. Door menselijke ingrepen, zoals indijking van de rivier en bebouwing in de vallei is die natuurlijke speelruimte van de Grote Nete echter flink gekrompen.

Getijden op de Grote Nete? Dat is maar schijn ...

Tweemaal per dag, bij vloed, wordt zeewater in de monding van de Schelde gestuwd. Die vloedgolf zet zich voort in haar zijrivieren en stuwt ook daar het water op. De Grote Nete ligt, als zijrivier van de Schelde, een flink stuk landinwaarts. Hier laat de getijdenwerking zich nog wel voelen, maar niet zo fors. Zo gaat het waterpeil van de Grote Nete tot in Itegem (Heist-op-den-Berg) tweemaal per dag lichtjes op en neer volgens de getijden van de Schelde. We spreken hier van schijngetij.

Ruimte voor water tussen Geel en Heist-op-den-Berg. Wanneer het waterpeil op de Grote Nete stijgt, is het belangrijk het water te bufferen. Dat kan door de rivier weer overstromingsruimte te geven. Deze locaties zijn strategisch gekozen. Experts bepalen ze aan de hand van multidisciplinaire studies.

De Grote Nete van bron tot monding

Zelf ken je de Grote Nete waarschijnlijk vooral als de rivier die vlak in je buurt stroomt. Maar het water dat op het grondgebied van Geel, Laakdal, Westerlo, Herselt, Hulshout, Heist-op-den-Berg, Herenthout en Nijlen vloeit, heeft al een hele weg afgelegd en volgt nog een heel traject vooraleer het de Grote Nete bereikt. Van bron tot monding stroomt de deze rivier door de Belgische provincies Limburg en Antwerpen. Ze is 44 kilometer lang en maakt deel uit van het stroomgebied van de Schelde.

De Grote Nete ontspringt in het Limburgse Hechtel-Eksel en stroomt in noordelijke richting tot ze ten zuiden van Geel in zuidwestelijke richting afbuigt. Vanaf Hulshout stroomt ze verder naar het noordwesten. Voorbij de monding van de Wimp te Herlaar-Herenthout vervolgt ze haar weg westwaarts. Na haar passage door Berlaar vloeit de Grote Nete in Lier samen met de Kleine Nete tot de Nete. Vervolgens mondt de Nete uit in de Rupel, die op haar beurt ter hoogte van Rupelmonde in de Schelde stroomt.

Het Sigmaplan in jouw buurt: veiligheid, natuur en recreatie in één

© Jifla - Yves Adams

Bij hevige regenval, in combinatie met verhoogde waterstanden ten gevolge van hoogtij, ondervinden de Vallei van de Grote Nete en de gebieden stroomafwaarts 'tussen Hellebrug en Herenbossen' wateroverlast. Een betere bescherming tegen overstromingen is nodig. En dat is precies het uitgangspunt van het Sigmaplan, dat Vlaanderen beveiligt tegen overstromingen vanuit de Zeeschelde en haar zijrivieren. De kern van het dit plan is dat gebieden geselecteerd worden waar de rivier wél mag overstromen. Zodat zo veel mogelijk gebieden waar gewoond en geleefd wordt, beter beschermd zijn. Die extra veiligheid gaat hand in hand met unieke natuur, waar iedereen met volle teugen van kan genieten.

Waarom is bescherming nodig? Dat de Schelde en haar zijrivieren gevoelig zijn voor wateroverlast, heeft verschillende oorzaken. In de eerste plaats is er het effect van de getijden. Wanneer een noordwesterstorm samenvalt met een uitgesproken springtij, bereikt het water een ongeziene hoogte en kan de rivier overstromen. De Grote Nete ligt, als zijrivier van de Schelde, een flink stuk landinwaarts. Hier laat de getijdenwerking zich niet zo fors voelen. Toch kan bij hoogwater stroomafwaarts het water van de Grote Nete minder vlot afwaarts stromen. De combinatie met de afvoer van grote hoeveelheden regenwater uit de gebieden bovenstrooms kan hierdoor (lokaal) voor hoge waterstanden zorgen.

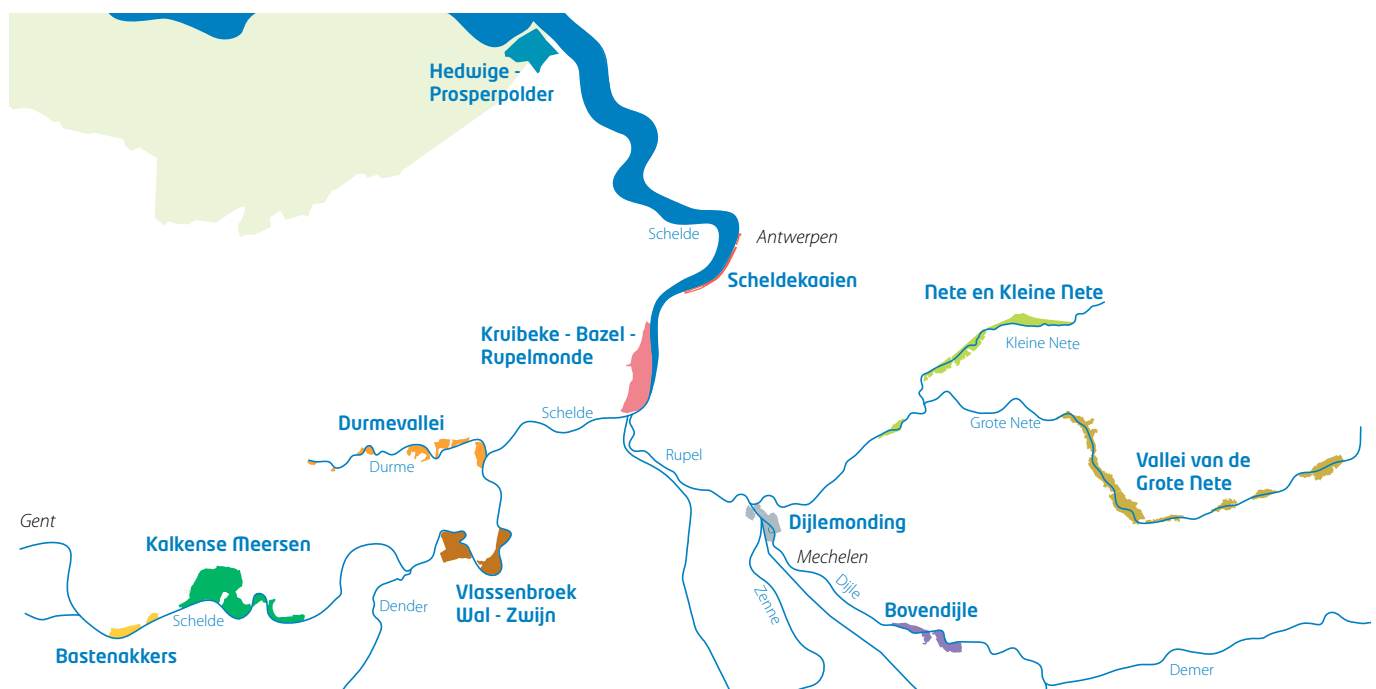
Wat is het Sigmoplan? Het Sigmoplan is een slim project dat ons moet beschermen tegen overstromingen. Het steunt op twee principes. Eén: langs de Schelde en haar zijrivieren worden waar nodig dijken verhoogd en verstevigd. Twee: in het hele gebied komt er een ketting van gebieden om het water te bergen. Hier wordt het water tijdelijk en op een gecontroleerde manier opgeslagen, wanneer het hevig regent, of wanneer een hoge vloedgolf de Schelde binnenrolt. Rivieren hebben nu eenmaal ruimte nodig om te kunnen stromen en overstromen.

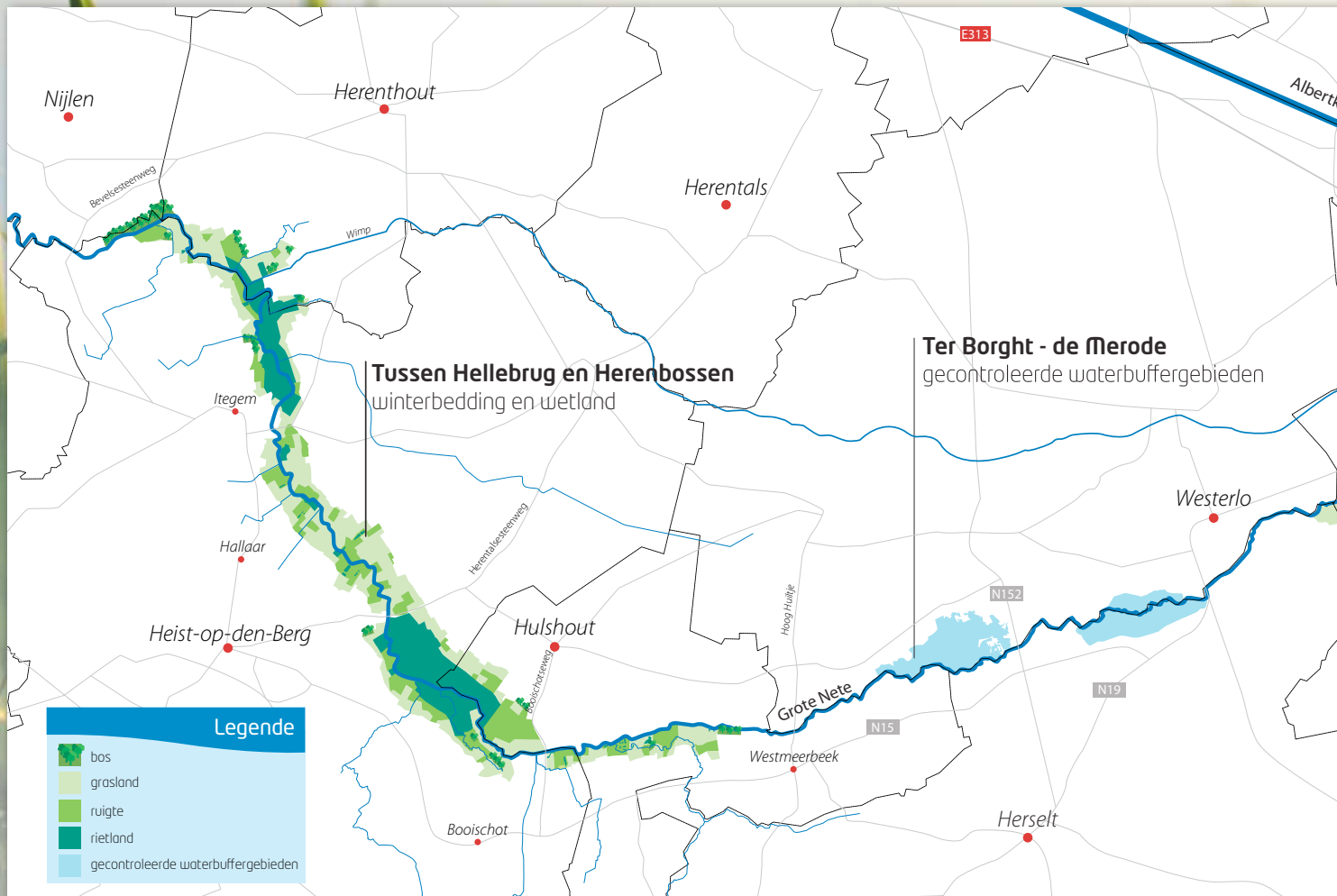
Het Sigmoplan is vandaag nodig, maar in de toekomst nog veel meer. Door de klimaatwijziging zal de neerslag almaar heviger worden, zullen er meer stormvloeden voorkomen en zal de zeespiegel nog stijgen. Meer gevaarlijke hoge waterstanden in de getijdenrivieren zijn dus een realiteit waar we ons maar beter goed op kunnen voorbereiden.

Meer dan veiligheid. Langs de Schelde en haar zijrivieren verdween door de jaren heen heel wat waardevolle natuur via menselijke ingrepen. Het Sigmoplan wil in haar projectgebieden nieuwe natuur creëren. Om er zelf van te genieten, maar ook omdat ze erg belangrijk is voor het voortbestaan van vele planten- en diersoorten. Er komen ook wandelroutes, vogelkijkhutten en uitkijkpunten. Zo hebben de rivieren straks nog meer te bieden aan wandelaars en fietsers. Kortom, het Sigmoplan is veiligheid, natuur en recreatie in één. Het houdt bovendien ook rekening met landbouwers die getroffen worden door de herinrichting van het gebied. In dialoog met hen wordt gezocht naar oplossingen om de landbouw zo leefbaar mogelijk te houden.

Hoelang zal dat alles duren?

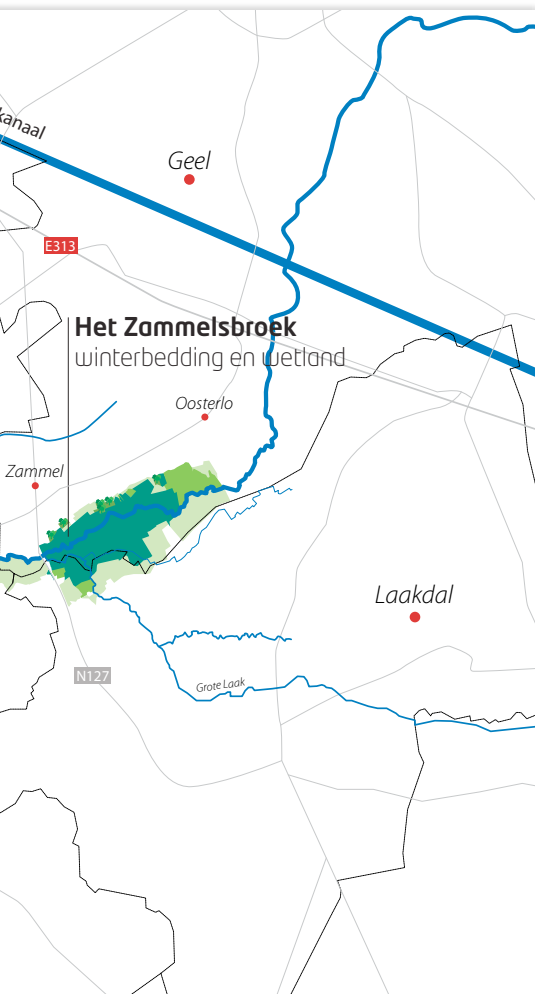
Het Sigmoplan is een omvangrijk plan, met projectgebieden in een groot deel van Vlaanderen. De uitvoering verloopt gefaseerd. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan het overstromingsgebied in Groot-Kruibeke, het grootste in Vlaanderen. De uitvoering van de eerste reeks van projecten, opgestart omstreeks 2010, is nu volop in uitvoering, onder meer in de Kalkense Meersen langs de Schelde en in de Durmevallei. In het Sigmaproject Vallei van de Grote Nete start de voorbereiding nu, terwijl de werken op het terrein ten laatste in 2015 zullen beginnen.

Het Sigmaproject in de Vallei van de Grote Nete loopt over een traject van zo-wat 30 kilometer. Naast wateroverlast kampt dit gebied ook al jarenlang met verdroging. Zo hebben waterminnende planten, zoals de dotterbloem, het knap lastig om te overleven. Het Sigmaplan wil beide fenomenen – het tekort en het teveel aan water – samen aanpakken. Daarom wordt de Vallei van de Grote Nete opgesplitst in drie deelgebieden. Stroomafwaarts en -opwaarts ‘tussen Hellebrug en Herenbossen’ en ‘het Zammelsbroek’ ligt de klemtoon op het herstel van de natuurlijke vallei, zodat natte natuur weer hoogtij kan vieren. In het middendeel ‘Ter Borgh - de Merode’ benut het Sigmaplan het waterbufferende vermogen van de vallei.

De deelgebieden van de Vallei van de Grote Nete

'Tussen Hellebrug en Herenbossen' en 'het Zammelsbroek': herstel van de natuurlijke vallei

Het gebied stroomafwaarts – 'tussen Hellebrug en Herenbossen', op het grondgebied van Nijlen, Heist-op-den-Berg, Herenthout en Hulshout – is een nog vrij open gebied, met slechts her en der bebouwing. Stroomopwaarts, in de gemeenten Geel en Laakdal, ligt 'het Zammelsbroek', een drassig natuurgebied. Beide lenen zich uitstekend om de vallei opnieuw haar natuurlijk karakter aan te meten. Dat gebeurt door de winterbedding te herstellen, het lage waterpeil in het voorjaar te verhogen door drempels op de bodem van de rivier aan te brengen, en door opnieuw open verbindingen tussen de

Grote Nete en haar zijwaterlopen te creëren. De maatregelen worden zo uitgevoerd dat ze het risico op overstroming niet verhogen. Integendeel, ze dragen bij tot het herstel van het natuurlijke overstromingsgebied van de rivier. Door deze vernatting ontwikkelt zich in de vallei een wetland met brede rietkragen.

Drie waterbergingsgebieden in 'Ter Borght – de Merode'

Tussen deze twee gebieden in worden in 'Ter Borght – de Merode' (Hulshout, Westerlo en Herselt) langs de rivier drie gecontroleerde waterbuffergebieden aangelegd. De focus ligt hier op veiligheid, of nog: bescherming tegen overstromingen. Die gebieden bufferen bij hevige neerslag tijdelijk het overtollige water van de rivier. Als het waterpeil in de Grote Nete voldoende gedaald is, stroomt het water op een gecontroleerde manier terug naar de rivier.

Wat zijn winterbeddingen, gecontroleerde waterbuffergebieden en rivierdrempels? Je leest het op pagina 10 en verder.

"Niet over één nacht ijs"

De afbakening en inrichting van de deelgebieden in de Vallei van de Grote Nete was een proces van wikken en wegen. Projectingenieur **Maarten Jans** van W&Z: "De locatie en contouren van het projectgebied zijn jaren geleden al vastgelegd in een beslissing van de Vlaamse Regering. Bij de opmaak van concrete inrichtingsplannen voor de deelgebieden van de Vallei van de Grote Nete hebben we de vooropgestelde grenzen opnieuw bestudeerd. De Vlaamse Regering had namelijk een gebied van meer dan 1300 hectare aangeduid, waar de overstromingsproblemen moeten worden aangepakt en waar 850 hectare nieuwe, waardevolle natte natuur moet komen. Enerzijds moet het gebied zijn overstromingsfunctie naar behoren vervullen. Anderzijds moet ook de omgeving leefbaar blijven en moet het landschap erop vooruitgaan. In overleg met gemeentebesturen, natuurverenigingen, landbouworganisaties- en administraties, toeristische diensten, ruimtelijke ordening en erfgoed zijn de oorspronkelijke grenzen van het projectgebied en de deelgebieden hertekend. Op dezelfde manier werd ook de inrichting van het gebied uitvoerig afgewogen. Uitgebreid studiewerk nam verschillende alternatieven onder de loep. De meest haalbare en gedragen oplossing werd uiteindelijk weerhouden om de vooropgestelde doelstellingen te bereiken."

Natuur en veiligheid

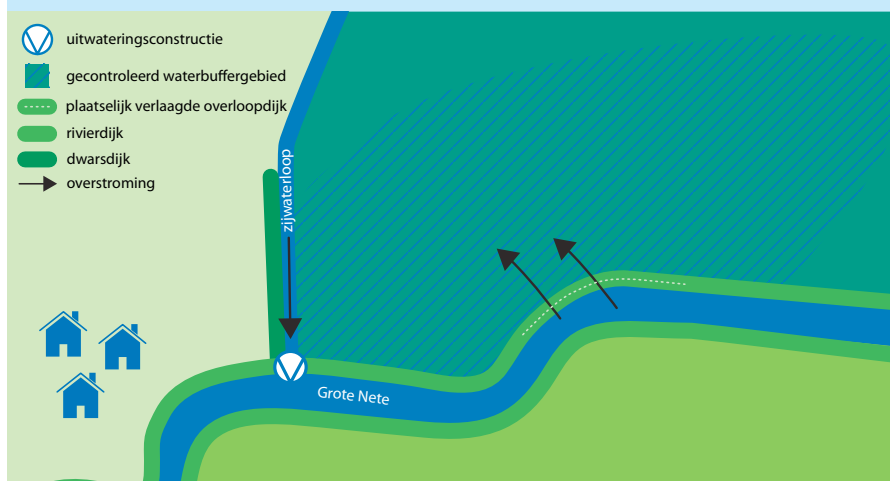
hand in hand in de Vallei van de Grote Nete

Een vernieuwde winterbedding, de aanleg van drempels in de rivier, en opnieuw een open verbinding creëren tussen de zijwaterlopen en de Grote Nete: dat zijn de maatregelen die bijdragen tot het herstel van de natuurlijke vallei. Daarnaast slaan gecontroleerde waterbuffergebieden tijdelijk het water op, wat dan weer positief is voor de veiligheid in de vallei. Wat houden die ingrepen precies in? En hoe worden ze gerealiseerd?

Gecontroleerde waterbuffergebieden bieden bescherming

In 'Ter Borcht - de Merode', worden, telkens in de vallei van een zijwaterloop van de Grote Nete, drie gecontroleerde waterbuffergebieden aangelegd. Die bufferen bij hevige regenval het overtollige water van de Grote Nete op een veilige manier. Ter hoogte van de monding van de zijwaterloop wordt de rivierdijk langs de Grote Nete plaatselijk verlaagd. Zo kan het water in de vallei van de zijwaterloop overstromen. Een dwarsdijk houdt het water in het gecontroleerde waterbuffergebied op. Als het waterpeil van de Grote Nete voldoende gedaald is, stroomt het water uit het buffergebied langs de zijwaterloop terug naar de Grote Nete. Een uitwateringsconstructie zorgt ervoor dat dit op een gecontroleerde manier verloopt. Gemiddeld zal een gecontroleerd waterbuffergebied in de Vallei van de Grote Nete om de vijf jaar onder water komen te staan. Het water reikt dan enkele decimeters tot meer dan een meter hoog. Hierdoor neemt het risico op overstromingen in de vallei en stroomafwaarts gevoelig af.

Hoe werkt een gecontroleerd waterbuffergebied?

Herstel van de winterbedding

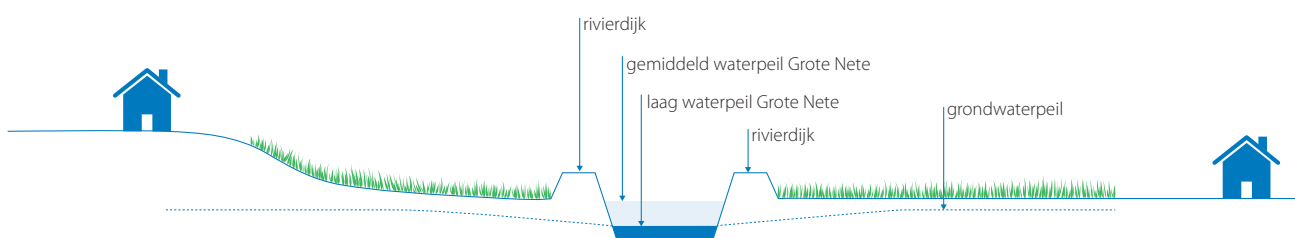
In de gebieden 'tussen Hellebrug en Herenbossen' en 'het Zammelsbroek' wordt de winterbedding hersteld. Dat is het deel van de rivier dat doorgaans in de winter onder water komt te staan. In dat seizoen valt er immers meer neerslag dan in de zomer, waardoor de rivier buiten haar smallere zomerbed treedt. Om deze bredere winterbedding te realiseren, wordt op welgekozen plaatsen de rivierdijk langs de Nete lokaal verlaagd. Zo kan het overtollige water in de vallei stromen. De winterbedding maakt gebruik van het natuurlijke reliëf, dat langs de Grote Nete geleidelijk aan oploopt in de richting van het achterland, om het water veilig te bergen. Waar dat reliëf niet volstaat, worden huizen en wegen in laaggelegen gebieden met een lokale dijk afgeschermd. Vaak volstaat hiervoor een beperkte ophoging van een bestaande weg of bestaand pad. In de winterbedding blijft het water staan tot het op natuurlijke wijze terug naar de rivier stroomt, in de grond dringt of verdampt.

Drempels verhogen het grondwaterpeil

In deze winterbedding blijft het grondwaterpeil echter te laag om natte natuur tot ontwikkeling te brengen. Er is dus meer nodig. Op de bodem van de Grote Nete worden drempels aangebracht. In droge perioden verhogen deze constructies het lage waterpeil in de rivier. Het grondwaterpeil sluit

De toestand vandaag

Het grondwaterpeil zakt in het voorjaar te snel en te diep weg om natte natuur te ontwikkelen. Het grondwaterpeil moet worden opgetrokken. Tegelijk moeten de aanwezige woningen en andere infrastructuur in het valleigebied tegen overstromingen worden beschermd.

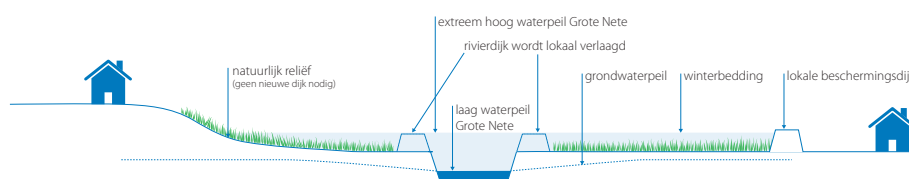

Veiligheid: herstel van de winterbedding

hierop aan en komt ook hoger te staan. Vergroten deze drempels dan niet het risico op overstroming? Nee, want ze hebben geen invloed op de hoge waterstand van de rivier. In dat geval reikt het waterpeil van de Grote Nete al tot over de drempels.

Om de regio tegen overstromingen te beschermen én natte natuur te laten ontwikkelen, wordt de winterbedding hersteld en wordt het grondwater verhoogd met rivierdrempels.

De rivier krijgt meer overstromingsruimte door de bestaande rivierdijk op weloverwogen plaatsen lokaal te verlagen. De aanwezige woningen en andere infrastructuur worden beschermd door het natuurlijke reliëf, of door de aanleg van nieuwe lokale beschermingsdijken. Het herstellen van het winterbed heeft echter geen effect op het grondwaterpeil, dat te laag blijft om natte natuur te ontwikkelen.

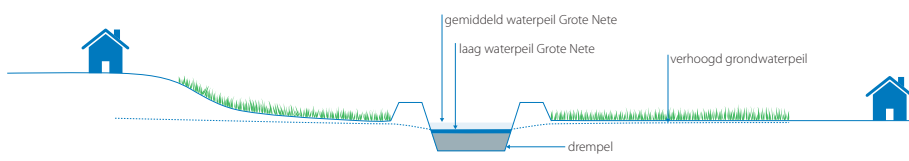

Natte natuur: verhogen van het grondwaterpeil via drempel

Een open verbinding tussen de zijwaterlopen en de Grote Nete

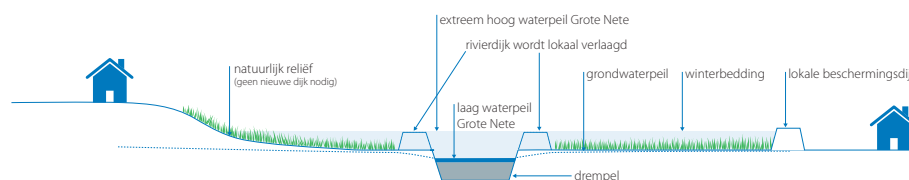
In het verleden werd de Grote Nete in de hele vallei ingedijkt. Hierdoor gingen de open verbindingen tussen de rivier zelf en haar zijwaterlopen verloren. Dat veroorzaakt plaatselijk wateroverlast en belemmert het natuurlijke functioneren van de vallei. Door die dijk en uitwateringsconstructies op bepaalde plaatsen weg te nemen, komen de zijrivieren weer in contact met de Grote Nete. Deze ingreep wordt enkel uitgevoerd in 'tussen Hellebrug en Herenbossen' en 'het Zammelsbroek' waar dat geen wateroverlast met zich meebrengt.

Door het inbrengen van een drempel in de rivierbedding verhoogt het laagste peil van de Grote Nete. Het laagste grondwaterpeil stijgt hierdoor, omdat het wordt beïnvloed door het peil van de Grote Nete. Zo wordt de vernatting gerealiseerd, die nodig is voor de natte natuur. De drempel heeft geen invloed op de hoge waterpeilen van de Grote Nete.

Veiligheid én natte natuur: herstel van de winterbedding en verhogen van het grondwaterpeil via drempel

De rivier krijgt meer overstromingsruimte door de bestaande rivierdijk op weloverwogen plaatsen lokaal te verlagen. De aanwezige woningen en andere infrastructuur worden beschermd door het natuurlijke reliëf of door de aanleg van nieuwe lokale beschermingsdijken. Zo worden de aanwezige woningen en andere infrastructuur in de vallei tegen overstromingen beschermd. Het peil van de Grote Nete en het grondwater worden opgetrokken door het inbrengen van een drempel in de rivierbedding. Zo kan natte natuur zich ontwikkelen.

Vandaag al kronkelt de Grote Nete door een fascinerend landschap van hooilanden, ruigten, wilgenstruwelen, elzenbroeken en natte grasweiden. Geen wonder dat de vallei van de Grote Nete deel uitmaakt van het Europese Natura 2000-netwerk. Met het herstel van de natuurlijke vallei komt er extra ruimte voor ongeveer 850 hectare natte natuur. Met een uitgekiende inrichting en een slim beheer zal de natuur in de Vallei van de Grote Nete er met reuzensprongen op vooruitgaan. En ze trakteert wandelaars en fietsers op een nog gevarieerder en mooier landschap.

De roerdomp is een van de zeldzaamste vogels in Vlaanderen, maar wordt een vaste bewoner van de Vallei van de Grote Nete.

Waardevolle natuur in jouw achtertuin

“Zeldzame natuurtypes, zoals moeras-
spirearuigten en rietland, zullen zich veel
beter kunnen ontwikkelen. Dat is belang-
rijk om deze uitzonderlijke natuur in heel
Europa overlevingskansen te geven.”

Koen Deheegher, projectleider bij het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)

Weelderig wetland. In de natste stuk-
ken van de vallei flankeren waterpartijen,
brede rietkragen, ruigten met rietlanden de
Grote Nete. In dat weelderige wetland wordt
hoopvol uitgekeken naar leefbare popula-
ties van de roerdomp, het porseleinhoen en
de kwartelkoning. In het mulle zand van de
rechteroever graven de oeverzwaluw en de
ijsvogel hun nest.

Bloemrijke graslanden. Wat verder
van de rivier komen graslanden met dot-
terbloemen voor. Met de decennialange
verdroging in de vallei hebben ze het knap
lastig om zich optimaal te ontwikkelen.
De vernatting geeft hen opnieuw overle-

vingskansen. Meer landinwaarts ligt het
landschap iets hoger. Toch zijn de omstan-
digheden hier, dankzij de hogere grondwa-
terstand, nog vrij vochtig. Dat schept kansen
voor schrale maar bloemrijke graslanden.

Meer dynamiek. De drempels in de
rivier, het herstel van de winterbedding en
van de open verbindingen tussen Grote Nete
en haar zijwaterlopen, verhogen de natuur-
lijke dynamiek van de rivier. Zo kunnen vissen
– waaronder de zeldzame rivierdonderpad
en beekprik – weer vrij bewegen tussen de
rivier enerzijds en haar winterbedding en
zijwaterlopen. Deze bieden hen rustige
plekjes om voedsel te zoeken en te paaien.

LIFE-project Grote Nete

Ook het Europese LIFE-project Grote Nete, een samenwerking tussen Natuurpunt en de provincie Antwerpen, zette in op de hoge natuurwaarden langs deze rivier. Dit project maakte het natuurherstel in zeven natuurgebieden mogelijk, vaak in tandem met landbouwers. En ondertussen kan de vallei rekenen op 100 hectare waardevol broekbos. Daarnaast zijn er nog vele andere spelers die werken aan de natuurlijke ontwikkeling van de vallei.

Wetland = nat land?

Letterlijk vertaald betekent wetland 'nat land'. In het Sigmaplan gebruiken we die naam voor laaggelegen rietlanden en natte graslanden, die niet onder invloed van de getijden staan. Die gebieden zijn dus vochtig door de hoge waterstand van het grondwater.

© Vida - Lars Soerink

Door het herstel van de natuurlijke riviervallei krijgt de beekprik, een zeldzame vis, weer kansen.

Wat met de landbouwers?

Bij de uitwerking van de plannen voor de verschillende deelgebieden in de Vallei van de Grote Nete wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de gevolgen voor de plaatselijke landbouwers. Deskundigen van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) bestudeerden met een landbouweffectenrapport (LER) de impact op de landbouw. Flankerende maatregelen springen de getroffen landbouwers bij om tot concrete oplossingen te komen. Hierbij staat de leefbaarheid van het landbouwbedrijf centraal.

Landbouw waar mogelijk. De gecontroleerde waterbuffergebieden in 'Ter Borght – de Merode' overstroomden eens om de vijf jaar. Het bestaande landgebruik blijft behouden, waardoor hier veiligheid en landbouw hand in hand kunnen gaan. In 'tussen Hellebrug en Herenbossen' en in 'het Zammelsbroek' ontstaat permanent natte natuur. Dat valt moeilijker te verzoenen met intensieve landbouw. Het landbouweffectenrapport bracht voor alle deelgebieden de gevolgen voor de landbouw in kaart. Voor de landbouwers die moeten wijken of schade of verlies lijden, werkte de Vlaamse overheid een programma met flankerende maatregelen uit.

Flankerende maatregelen. Die flankerende maatregelen zijn heel uiteenlopend. Zo houdt het inrichtingsplan per deelgebied rekening met belangrijke landbouwpercelen en huiskavels. Zo haalt een aanpassing van de grenzen van het deelgebied 'tussen Hellebrug en Herenbossen' belangrijke landbouwpercelen uit het projectgebied. Ook de fasering van de uitvoering van de werken wordt met de betrokken landbouwers overlegd. Zo kunnen de meeste landbouwers nog meerdere jaren hun percelen bewerken. Verder zoekt de grondenbank naar ruilgronden voor landbouwers die in de vallei gronden moeten afstaan. Waar mogelijk worden landbouwers ingeschakeld om de schrale graslanden te beheren.

“We plegen overleg met alle betrokken partijen om de landbouw zo leefbaar mogelijk te houden.”

Maarten Jans, projectingenieur bij Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z)

Wandelen en fietsen aan de Grote Nete

In de Vallei van de Grote Nete is recreatie perfect te combineren met veiligheid en natuur. De jaagpaden langs de Grote Nete zijn nu al erg in trek bij wandelaars en fietsers. Het Sigmaplan verbetert de bestaande paden en schept de mogelijkheid om nieuwe recreatieve wegen aan te leggen. Deze nieuwe routes kunnen naadloos aansluiten op bestaande recreatienetwerken in de regio.

Overstromingsgebieden en wetlands zijn niet alleen voor de natuur een aanwinst. Ook de inwoners van de betrokken gemeenten langs de Grote Nete en omstreken zullen volop van die schitterende groene gebieden kunnen genieten. Fietsen, wandelen, vogels observeren, de natuur beleven in een nóg unieker decor.

Een fijnmazig recreatief netwerk.

In de natte gebieden 'tussen Hellebrug en Herenbossen' en in 'het Zammelsbroek' verdwijnen her en der de jaagpaden. Andere paden in of aan de rand van de vallei verzekeren blijvend fiets- en wandelplezier met een adembenemend zicht op de Grote Nete en haar wetlands. Met de uitvoering van het Sigmaplan kunnen diverse overheden ook knelpunten en 'missing links' in het fietsknooppuntennetwerk van de Vallei van de Grote Nete aanpakken. Zo komt er opwaarts van de Herenbossen te Hulshout een nieuwe fiets- en voetgangersbrug. Hiermee hoef je op je fietstocht niet langer langs drukke verkeerswegen. Verder beoogt de nieuwe infrastructuur ook een vlotte aansluiting met wandelroutenetwerken, zoals dat van de Merode. En onderweg schenken uitzichtpunten je een schitterend panorama over de vallei.

Wat staat je de komende jaren te wachten?

Vooraleer de uitvoering op het terrein kan starten, is er nog heel wat werk aan de winkel. Allereerst wordt het inrichtingsplan opgemaakt. Dat gebeurt in overleg met alle betrokkenen: gemeentebesturen, natuurverenigingen, landbouworganisaties- en administraties, toeristische diensten, ruimtelijke ordening en erfgoed. In die fase zit het Sigma-project 'Vallei van de Grote Nete' momenteel (juni 2012).

Op basis van dat inrichtingsplan worden de milieueffecten van het project bestudeerd aan de hand van een milieueffectenrapport. De volgende stap is het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, dat de Vlaamse overheid opstelt om de bestemming van de projectgebieden te wijzigen. Voor de werkelijke inrichting van de gebieden start, zijn er nog stedenbouwkundige vergunningen nodig.

Ten slotte worden de inrichtingswerken in opdracht van W&Z en ANB uitgevoerd.

Al die mijlpalen verlopen volgens formele, wettelijk vastgelegde procedures. Bij elke fase krijg je als omwonende, eigenaar of gebruiker via informatie- en inspraakmomenten de kans om jouw opmerkingen en suggesties op de plannen te formuleren.

Pas wanneer al die tussenstappen doorlopen zijn, volgt het startschot voor de werken. Dat is ten laatste in 2015 gepland. De werken zijn omvangrijk en gaan soms gepaard met graafwerk en werfverkeer. Dat alles is echter nodig om te komen tot een veilige en natuurlijke leefomgeving. Waar we niet alleen vandaag, maar ook in de toekomst de vruchten van zullen plukken.

2012 opmaak inrichtingsplan				
	2012-2013 opmaak project MER			
		2011-2014 opmaak GRUP		
			2013-2014 technisch ontwerp en voorbereiding SBV	
				2015 of eerder uitvoering werken

MER: milieueffectenrapport
GRUP: gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan
SBV: stedenbouwkundige vergunning

Contact

Meer informatie over het Sigmaplan en het herstel van de Vallei van de Grote Nete vind je op www.sigmaplan.be.

Met vragen kan je terecht bij:

ir. Maarten Jans
Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z)
maarten.jans@wenz.be
tel. 03 224 67 11

ir. Koen Deheegher
Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)
koen.deheegher@lne.vlaanderen.be
tel. 03 224 62 59

Colofon

Verantwoordelijke uitgever:

Waterwegen en Zeekanaal NV,
Afdeling Zeeschelde,
ir. Wim Dauwe,
Lange Kievitstraat 111-113 bus 44,
2018 Antwerpen

Redactie:

Pantarein in een consortium met Tritel en Dens Communicatie, Waterwegen en Zeekanaal NV, Agentschap voor Natuur en Bos

Uitgave juni 2012

www.sigmaplan.be